

Stanovisko
odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra
č. 26/2008

Označení stanoviska:	Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 33/05 (Krupka) – veřejný pořádek
Právní předpis:	zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“)
Ustanovení:	§ 10, 34 a 35
Související právní předpisy:	zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů
Klíčová slova:	veřejný pořádek, veřejné prostranství
Datum zpracování:	24. září 2008, aktualizováno k 1. září 2018

Stanovisko:

Ústavní soud svým nálezem sp. zn. Pl. ÚS 33/05 zrušil některá ustanovení obecně závazné vyhlášky č. 12/2004 města Krupka (dále jen „vyhláška“), k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku na veřejných prostranstvích.

Ustanovení vyhlášky, která byla Ústavním soudem zrušena, se týkala ustanovení

- vymezení pojmu veřejného prostranství;
- vymezení pojmu volné pobíhání zvířat;
- vymezení konkrétních veřejných prostranství, kde jsou zakázány některé činnosti;
- volné pobíhání psů a jejich vodění na některá veřejně prospěšná zařízení.

Tato vymezení nebyla dostatečně určitá a srozumitelná, proto podle Ústavního soudu nejsou v souladu s požadavkem právní jistoty. Adresát těchto norem musí být schopen předvídat jejich aplikaci a mít možnost podle toho upravit své chování. Pokud tomu tak není, je třeba taková ustanovení změnit.

Pokud obecně závazná vyhláška (dále jen také „OZV“) stanovuje zákazy některých činností, jež by mohly narušit veřejný pořádek v obci nebo být v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti, zdraví a majetku pouze na některých veřejných prostranstvích, potom je podle názoru Ústavního soudu limitována tím, že takový zákaz se musí vztahovat na určitá veřejná prostranství v obci. Imperativ určitosti právního příkazu či zákazu vyžaduje, aby takové prostranství bylo určeno co možná nejpřesněji, to znamená tak, aby jeho lokalizace byla dostatečně konkrétní a nevyvolávala žádné interpretační pochybnosti.

Podle názoru Ústavního soudu jsou dětská hřiště a pískoviště, i když jsou oplocená, veřejně přístupná každému bez omezení a zákaz vstupu se psy na ně je minimálně v zájmu ochrany bezpečí a zdraví dětí.

Ústavní soud posuzoval tuto vyhlášku novým přístupem, který započal nálezem Pl. ÚS 45/06 ve věci OZV města Jirkov. Zopakoval, že rozvedením čl. 104 odst. 3 Ústavy ve smyslu stanovení povinnosti obcí vydávat OZV podle ustanovení § 35 odst. 3 písm. a) zákona o obcích, podle kterého se obec při výkonu samostatné působnosti řídí při vydávání OZV zákonem. Tomuto zákonnému příkazu odpovídá vymezení věcných oblastí, v nichž je obec bez zákonného zmocnění oprávněna v pravém smyslu tvořit právo.

Zákon o obcích v § 10 stanoví, ve kterých oblastech může obec ukládat povinnosti v samostatné působnosti pomocí OZV. Pro všechny oblasti vymezené tímto ustanovením zákona o obcích platí společná podmínka, že se musí jednat o záležitosti v zájmu obce a jejích občanů. To znamená, že musí jít o záležitost místního významu.

Podle ustanovení § 35 odst. 3 písm. a) zákona o obcích, se obec při vydávání OZV musí řídit zákonem. To lze podle Ústavního soudu interpretovat tak, že se OZV nesmí dostat do rozporu s právní normou vyšší právní síly, v případě OZV se zákonem.

Ústavní soud v tomto nálezu potvrdil dosavadní přístup Ministerstva vnitra, jako dozorového orgánu, k OZV o zákazu požívání alkoholických nápojů na vymezených veřejných prostranstvích, kde došel ke shodnému závěru, že předmět a cíl regulace podle § 10 písm. a) zákona o obcích je odlišný od předmětu a cíle regulace upravené zákonem č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů (v současné době lze totéž ve vztahu k zákonu č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů). Cílem tohoto zákona je vytvoření účinných opatření směřujících k ochraně před škodami způsobenými mimo jiné alkoholem, kdežto účelem vyhlášky města Krupky je ochrana veřejného pořádku, dobrých mravů a bezpečnosti, zdraví a majetku před činnostmi, které by jej mohly narušit.

Ústavní soud k tomuto problému učinil závěr, že **regulace konzumace alkoholu na některých veřejných prostranstvích obce je podle zákona možná, pokud se vzhledem ke konkrétním místním podmínkám, jedná o jev, který je způsobilý narušit veřejný pořádek, dobré mravy či bezpečnost, zdraví a majetek v obci.**

Další oblastí, kterou vyhláška upravuje je chov zvířat včetně psů. Ústavní soud konstatoval, že chov zvířat, tedy i psů je komplexně upraven v zákoně č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně souvisejících zákonů (veterinární zákon) a že povinnosti chovatelů zvířat i jiných osob na úseku chovu zvířat a podmínky chovu zvířat upravuje také zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání. Na některé situace v chovu zvířat je možné aplikovat některá ustanovení zvláštních zákonů, a to ať už v soukromoprávní oblasti občanského práva (v současnosti § 2900 a § 2910 občanského zákoníku) nebo ve veřejnoprávní oblasti na úseku přestupků proti občanskému soužití (v současnosti § 7 odst. 1 písm. b) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích) nebo práva myslivosti (zákon č. 449/2001 Sb.).

V žádném z výše citovaných zákonů však není upraven pohyb psů, který by znemožňoval upravit obcím tuto problematiku v samostatné působnosti na základě § 10 zákona o obcích. Ústavní soud připomněl svůj nálezný Pl. ÚS 35/06, kde uvedl, že „považuje za nadále neudržitelné, aby byl příkaz vodit psa na vodítku pokládán za jdoucí mimo rámec samostatné působnosti obce ve smyslu § 24 odst. 2 zákona č. 246/1992 Sb.“.

Ústavní soud dále dovodil, že obec je oprávněna regulovat pohyb psů na veřejných prostranstvích nebo dokonce zakázat jejich volný pohyb na těchto prostranstvích a rovněž tak regulovat způsob jejich pohybu, tj. na vodítku či s náhubkem, vše podle § 10 písm. a) zákona o obcích.

Lze shrnout, že uvedený nález potvrdil, že je možné OZV

- zakázat požívání alkoholických nápojů na některých veřejných prostranstvích;
- upravit pohyb i způsob pohybu (vodítko, náhubek) psů na veřejných prostranstvích;
- zakázat vstup se psy na některá veřejná prostranství (dětská hřiště, pískoviště) z důvodu minimálně ochrany zdraví a bezpečnosti dětí.

Poznámky: - stanovisko popisuje právní stav ke dni zpracování (aktualizace)
- stanovisko není právně závazné, neboť k závazným výkladům je oprávněn pouze příslušný soud
